

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
AL REPUBLICII MOLDOVA
JUDECĂTORIA CAHUL
SEDIUL CENTRAL

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CAHUL
SEDIUL CENTRAL
leșire Nr. 2836
" 08 " 02 20 18

MD-3909, or. Cahul, bul. Victoriei 8
Tel. (299) 2-46-82

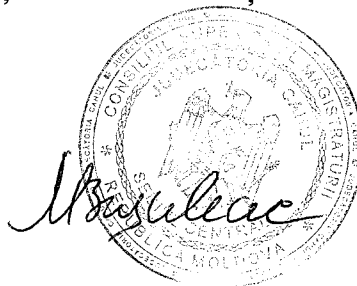
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28
MD-2004 mun. Chișinău

Prin prezenta, În baza încheierii Judecătoriei Cahul vă expediază în adresa DVS., cauza civilă nr. 3-61/2016 la cererea de chemare în judecată înaintată de către S.R.L. „Danube Logistics” către Biroul Vamal Cahul privind anularea deciziei de regularizare

Anexă:

- Materialele dosarului civil nr. 3-61/2016 (15-3-2329-18072016):
Vol. I - 148 file
Vol. II - 159 file
- Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 69 file

Judecător

Bușuleac Mihail

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
INTRARE NR. 198
09 02 2018

ÎNCHEIERE

27 octombrie 2017

mun. Cahul

Judecătoria Cahul sediul central
Instanța compusă din:
Președinte ședinței, judecătorul
Grefier

Bușuleac Mihail
Lazari Veronica

a judecat în ședință de judecată publică acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Î.C.S., „Danube Logistics” S.R.L. către Biroul Vamal Cahul privind anularea Deciziei de regularizare nr. 53 din 10.06.2016,

c o n s t a t ă :

La data de 18 iulie 2016, Î.C.S., „Danube Logistics” S.R.L. a depus cerere de chemare în judecată către Biroul Vamal Cahul privind anularea Deciziei de regularizare nr. 53 din 10.06.2016.

Cere reclamantul anularea Deciziei de regularizare nr. 53 din 10.06.2016 emisă de Biroul Vamal Cahul ca fiind ilegală, recunoașterea legalității acțiunilor declarantului privind depunerea declarațiilor vamale perfectate în portul Internațional Liber Giurgiulești pentru perioada 2012 cât și suspendarea executării Deciziei de regularizare nr. 53 din 10.06.2016 pînă la emiterea hotărîrii irevocabile.

Prezent în cadrul ședinței de judecată reprezentantul reclamantului, avocatul Vladislav C. Roșca a înaintat cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate în temeiul art. 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție prin care a solicitat transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru examinare cât și suspendarea procesului pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională.

În motivarea cererii a indicat că prin Decizia de regularizare, Biroul Vamal Cahul a constatat declararea incorectă a motorinei destinate navelor gestionare pe parcursul anilor 2012-2015 de către Î.C.S. „Danube Logistics” S.R.L. și a calculat obligații vamale în sarcina Î.C.S. „Danube Logistics” S.R.L. în mărime de totală 3 315 673,86 lei și majorare de întârziere în sumă totală de 772 285,31 lei.

Menționează că, Decizia de regularizare a Biroului Vamal Cahul a fost generată de o nouă practică de aplicare a prevederilor pct. pct. 411 - 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1140 din 2 noiembrie 2005, prin oferirea unei noi interpretări noțiunii „navă autohtonă”, practică care a fost instituită de autoritate în vara anului 2015. Or, mai multe declarații, depuse anterior lui iulie 2015, întocmite exact în același mod ca cele depuse în perioada anilor 2012-2015 au fost acceptate și validate de Serviciul Vamal la momentul depunerii lor.

Consideră necesar verificarea constituționalității prevederilor pct. 411 - 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, în sensul respectării acestora a prevederilor art. 7 și art. 102 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

Indică că, pînă în iulie 2015, când a avut loc anularea primei declarații de export - Declarația din 30 iulie 2015, de către Biroul Vamal Cahul, pe motivul neaplicării corecte a prevederilor pct. 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, prin navă autohtonă, atât declarantul, cât și, în primul rând, organul vamal aveau în vedere nava a cărui proprietar este o persoană fizică sau juridică rezidentă a Republicii Moldova, și, în nici un caz, nava care poartă pavilionul Republicii

Moldova. Astfel, anterior, până la 30 iulie 2015 în condițiile în care proprietar al navei vizate de declarația anulată este o persoană juridică a Statelor Unite ale Americii fapt confirmat prin datele înscrise în Registrul de stat al navelor al Republicii Moldova care oferă servicii de navlosire agentului economic din Republica Moldova, iar nava se află sub pavilionul Republicii Moldova, organul vamal a recunoscut ca valabile declarațiile de export depuse până la acea dată perioada 2012-2015 în mod absolut similar Declarației din 30 iulie 2015. În virtutea practicii existente, depunerea declarațiilor în perioada 2012-2015 s-a realizat cu respectarea prevederilor pct. 411-413 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, așa cum erau ele interpretate de organul vamal în acel interval de timp.

Totuși, în lipsa unor modificări ale legislației în domeniu, Biroul Vamal Cahul, începând cu iulie 2015, a impus subit o nouă practică de aplicare a prevederilor pct. 411 - 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, interpretând termenul „navă autohtonă” ca navă aflată sub pavilionul Republicii Moldova, indiferent de cetățenia proprietarului navei. Ulterior, Biroul Vamal Cahul a recurs la procedura de control ulterior, al cărei rezultat a fost emiterea Procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale și a Deciziei de regularizare, prin care Biroul Vamal Cahul a extins interpretarea sa arbitrară a noțiunii de „navă autohtonă”, aplicând-o retroactiv.

Susține că, în cererea de chemare în judecată a invocat, în principal, inconsecvența Biroului Vamal Cahul la aplicarea prevederilor Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, cât și neclaritatea pct. 411 - 414 din regulamentul numit, precum și necorespunderea acestora cadrului normativ primar, adică - Codului vamal al Republicii Moldova nr. 1149 din 20 iulie 2000, Codului navigației maritime comerciale al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 599 din 30 septembrie 1999, Legii nr. 176 din 12 iulie 2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova. Or, începând cu iulie 2015, cât și ulterior prin emiterea Deciziei de regularizare, Serviciul Vamal a generat o practică arbitrară, absolut inadecvată și nejustificată.

Ca dovadă a neconcordanței pct. 411 - 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova cu actele legislative este faptul că, noțiunea „navă autohtonă” nu este definită de acele acte legislative, precum nici de alte legi naționale, cât nici de actele internaționale, care reglementează domeniul naval.

Indică și un alt termen care lasă loc de interpretări subiective și arbitrare, și care este utilizat de normele de la pct. 411 - 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova este cel de „navă străină”.

Pune în evidență că, nici Codul navigației maritime comerciale al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 599 din 30 septembrie 1999, nici Legea nr. 176 din 12 iulie 2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova, dar nici Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149 din 20 iulie 2000, precum nici un alt instrument internațional nu reglementează, mai mult chiar - nu utilizează, noțiunea de „navă autohtonă”. Cât despre termenul „navă străină” - acesta este utilizat într-o singură normă dintr-un singur act legislativ național - Codului navigației maritime comerciale al Republicii Moldova - art. 86 - JVM poate fi sechestrată în temeiul unor revendicări patrimoniale nava străină utilizată exclusiv în serviciul statului, cu excepțiile prevăzute în Codul de procedură civilă al Republicii Moldova”.

Indică că, acest termen, de asemenea, nu este definit și nu este clar care este sensul pe care a intenționat legiuitorul să i-l acorde.

În lipsa unor prevederi clare care ar fi definit conceptul de „navă autohtonă” și „navă străină”, constată că aplicarea practică a prevederilor pct. 411 - 413 ale Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova se face în limita interpretărilor realizate de funcționarii competenți cu aplicarea lor, interpretări care se efectuează în mod unilateral, în limita nivelului personal de cunoștințe și bună-credință, respectiv, cu sau fără respectarea principiului reglementat de art. 61 din CV al RM, conform căruia „toate îndoielile apărute la aplicarea legislației vamale se vor interpreta în favoarea plătitorului vamal”.

în consecință, practica arbitrară scoate în evidență odată în plus caracterul lacunar al conceptelor folosite - „navă autohtonă” și „navă străină”.

Odată cu noua interpretare dată de pârât prevederilor pct. 411 - 413 ale Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, conform căreia prin „navă autohtonă” se are în vedere o navă sub pavilionul Republicii Moldova, iar livrarea proviziilor pe asemenea nave nu reprezintă exporturi - realizarea practică a prevederilor pct. 414, atunci când proprietar al navei este o persoană străină nerezidentă, devine imposibilă și absurdă din punct de vedere fiscal, dar și vamal.

Indică că, argumentul înaintat de Biroul Vamal Cahul pentru a motiva anularea Declarației din 30 iulie 2015 atunci când, de fapt, a fost pusă în aplicare noua interpretare a termenului „navă autohtonă” și susținerea Deciziei de regularizare, este că la aprovizionarea navelor sub pavilionul Republicii Moldova, nu ar exista un regim de export al proviziilor respective, dar o strămutare a acestora din teritoriul vamal al Republicii Moldova pe teritoriul vamal al Republicii Moldova (nava sub pavilion moldovenesc). Extinderea acestui argument al Serviciului Vamal ar însemna considerarea unor asemenea aprovizionări drept livrări interne, care sunt reglementate de Codul fiscal sub aspectul aplicării TVA la cotă standard și a documentării cu facturi fiscale. În conformitate cu art. 117 din Codul fiscal al Republicii Moldova „Subiectul impozabil care efectuează o livrare impozabilă pe teritoriul țării este obligat să emită cumpărătorului (beneficiarului) factura fiscală pe livrarea în cauză.”

Susține că, acest argument vine în contradicție cu prevederile Codului vamal și cu cele ale pct. 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, care rămân aplicabile situației și care prevăd că la aprovizionarea navelor implicate în trafic internațional au loc exporturi de marfă, indiferent dacă este vorba de nave străine, sau de nave autohtone.

Indică că, reieșind din prevederile art. 38 Cod vamal, dar și din pct. 10. al art. 93 din Codul fiscal al Republicii Moldova, scoaterea mărfurilor de pe teritoriul Republicii Moldova fără obligația de a le reintroduce, conform legislației vamale, presupune plasarea mărfurilor în regim vamal de export, cu depunerea, în general, a unei declarații vamale de export. Conform prevederilor pct. 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, aprovizionarea navelor autohtone care efectuează curse în străinătate se face de către societățile cărora le aparțin, cu produse autohtone, în baza permisului vamal, fără depunerea declarației vamale de export. Această normă nu deviază de la regimul general de exportare a mărfurilor scoase de pe teritoriul Republicii Moldova, stabilind doar o excepție legată de documentare, în sensul că la aprovizionarea cu produse autohtone a navelor autohtone nu este necesară depunerea declarației vamale de export. În caz contrar, dacă ar fi fost vorba de livrări interne, nu ar fi fost nevoie nici de implicarea autorității vamale cu eliberarea permisului, și nici chiar de existența pct. 414, livrările realizându-se conform normelor generale pentru livrările interne.

Indică faptul că, Legiuitorul a stabilit în situația examinată aplicarea regimului vamal de export înseamnă, prin definiție, că este vorba despre scoaterea mărfurilor respective de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, indiferent cărui subiect i se livrează acestea.

Menționează că, noua interpretare oferită de Biroul Vamal Cahul pct. 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, generează și aplicarea eronată, în sensul legislației vamale naționale, a termenului „teritoriu”, căruia i se oferă o interpretare extensivă nejustificată, în pofida faptului că acesta este strict reglementat de art. 4 al Codului vamal al Republicii Moldova.

Un studiu al legislației relevă că extinderea conceptului de „teritoriu” al unui stat, în sensul legislației vamale, la navele sub pavilionul aceluși stat este complet eronată. Pavilionul unei nave reprezintă o regulă conflictuală de drept internațional privat - deci, nu de drept vamal, care aparține dreptului public - prin care se stabilește regimul navei sau legea aplicabilă în anumite situații care pot apărea la bordul navei.

Indică că, stabilirea limitelor teritoriului vamal al Moldovei nu recurge în nici un fel la conceptul de pavilion al navelor. Conform noțiunii de la art. 4 din Codul vamal al Republicii Moldova, teritoriul vamal al Republicii Moldova reprezintă un teritoriu vamal unic ce include teritoriul terestru, apele interioare, apele teritoriale și spațiul aerian de deasupra acestora, nu și mijloacele de transport, chiar dacă se află sub pavilion al Republicii Moldova. Astfel, prevederile Codului fiscal care definesc livrări impozabile pe teritoriul țării sunt ab initio inaplicabile situației examinate.

Consideră că, interpretarea dată de pârât prevederilor pct. 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova este una contrară însăși normelor interpretate. Interpretarea adoptată de pârât la emiterea Deciziei de regularizare duce la apariția unor situații stranii, în care livrarea mărfurilor autohtone unui subiect străin (proprietarului navei considerate autohtonă de pârât în virtutea criteriului pavilionului), trebuie să fie tratată (în opinia pârâtului), drept o livrare impozabilă internă cu aplicarea efectelor fiscale ale unei livrări interne, mărfurile nefiind considerate a părăsi teritoriul Republicii Moldova, dar, totodată, conform normelor relevante aplicabile, livrarea are loc în regim de export.

Susține că, nedefinirea în legislația națională a noțiunilor „navă autohtonă” și „navă străină” importă normelor de la pct. 411- 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova un caracter lacunar, care împiedică aplicarea uniformă a acestora, lasă loc de interpretări arbitrare și practici abuzive ale organului vamal la aplicarea lor. Pentru situația navelor sub pavilionul Republicii Moldova, dar ai căror proprietari sunt persoane nerezidente, interpretările organului vamal generează chiar anularea efectelor normelor respective fapt ce contravine și normelor Codului vamal.

Relevă faptul că, normele de la pct. 411 - 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, elaborate în vederea executării/implementării normelor primare, instituie noțiuni noi, care nu sunt cunoscute de actele legislative corespunzătoare și care nu sunt reglementate nici de actul normativ prin care sunt instituite, generând, astfel, interpretări arbitrare și practici neuniforme. Acest fapt reprezintă încălcarea principiului securității raporturilor juridice.

Constată că, securitatea raporturilor juridice presupune respectarea, câtorva exigențe, una dintre principalele fiind previzibilitatea legii. în cazul prevederilor pct. 411 - 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, constatăm cu lejeritate că nu este respectată nici una dintre aceste exigențe.

Indică că, previzibilitatea legii se referă la modul de receptare a conținutului actelor normative de către societate, în sensul de înțelegere a acestora. Norma juridică trebuie să fie clară, inteligibilă, întrucât cei cărora li se adresează trebuie nu doar să fie informați în avans asupra consecințelor actelor și faptelor lor, ci să și înțeleagă consecințele legale ale acestora. în caz contrar, principiul nemo censetur ignorare legem nu ar mai putea fi aplicat, ceea ce ar avea grave consecințe asupra securității raporturilor sociale, a existenței societății în general.

Susține că, lipsa clarității și previzibilității reglementărilor normative de la pct. 411-414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova contravine direct principiului securității raporturilor juridice, precum și contravine prevederii art. 102 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, ceea ce, în consecință, exclude orice posibilitate de exercitare în siguranță a drepturilor subiecților raporturilor juridice reglementate de normele indicate.

Neclaritatea și imprevizibilitatea normelor contestate sunt demonstrate implicit de practica neuniformă, discreționară chiar, a Serviciul Vamal la aplicarea acestora, care în perioada 2012-2015 a avut o anumită înțelegere a termenului „navă autohtonă” și a pct. 411-414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, iar din iulie 2015 a manifestat și aplicat o nouă abordare a acestora, neavând ca fundament vreo modificare a cadrului normativ în cauză.

În consecință aceste prevederi normative, aprobate prin hotărâre a Guvernului, nu reușesc să corespundă rolului unui astfel de act normativ declarat de Constituția Republicii Moldova.

Prezentă în cadrul ședinței de judecată, reprezentantul Biroului Vamal Cahul, Vidrașco Antonina a fost împotriva demersului reprezentantului reclamantului privind ridicare a excepției de neconstituționalitate, invocând faptul că asemenea cerere anterior a fost înaintată CSJ în urma căruia a fost respinsă.

Audiind participanții la proces, studiind materialele, instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea reprezentantului reclamantului de ridicare a excepției de neconstituționalitate în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Î.C.S., „Danube Logistics” S.R.L. către Biroul Vamal Cahul privind anularea Deciziei de regularizare nr. 53 din 10.06.2016 din următoarele considerente.

Instanța reține că la data de 18 iulie 2016, Î.C.S., „Danube Logistics” S.R.L. a depus cerere de chemare în judecată către Biroul Vamal Cahul prin care solicită anularea Deciziei de regularizare nr. 53 din 10.06.2016 emisă de Biroul Vamal Cahul ca fiind ilegală, recunoașterea legalității acțiunilor declarantului privind depunerea declarațiilor vamale perfectate în portul Internațional Liber Giurgiulești pentru perioada 2012 cât și suspendarea executării Deciziei de regularizare nr. 53 din 10.06.2016 pînă la emiterea hotărîrii irevocabile.

Dat fiind faptul că, controlul constituționalității normelor de la pct. 411-414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, în temeiul prevederilor art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, este de competența Curții Constituționale, precum și în virtutea prevederilor relevante din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, reprezentantul reclamantului, avocatul Vladislav C. Roșca și-a expus argumentele în acest sens în sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 12¹ alin.(1) Cod de procedură civilă, *dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.*

În conformitate cu art. 12¹ alin.(3) Cod de procedură civilă, *din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărîrii pronunțate se suspendă.*

Ținînd cont de faptul că există incertitudini privind constituționalitatea pct. 411-414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, în sensul corespunderii cu prevederile art. 7 și art. 102 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, de faptul că prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, de faptul că nu a identificat o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate, în caz de incertitudine privind constituționalitatea legii, instanța este obligată la cererea uneia dintre părți sau reprezentantul acesteia să sesizeze Curtea Constituțională, instanța consideră necesar de a sesiza Curtea Constituțională la cererea reprezentantului reclamantului pentru a soluționa excepția de neconstituționalitate a prevederilor menționate.

Într-o altă ordine de idei, instanța reține că, în conformitate cu art. 260 alin. (1) lit.e) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul ridicării excepției de neconstituționalitate.*

În conformitate cu art. 262 lit.e) Cod de procedură civilă, *procesul se suspendă pînă la data rămînerii irevocabile a hotărîrii, deciziei, sentinței sau încheierii judecătorești sau pînă la data hotărîrii emise în baza materialelor examinate pe cale administrativă sau în ordinea jurisdicției constituționale.*

În atare circumstanțe, instanța de judecată consideră necesar de a suspenda procesul pînă la data hotărîrii emise în ordinea jurisdicției constituționale.

În conformitate cu art. 12¹, art. 260, art. 269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

d i s p u n e:

Se admite cererea cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate în temeiul art. 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție depusă de reprezentantul reclamantului, avocatul Vladislav C. Roșca în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Î.C.S., „Danube Logistics” S.R.L. către Biroul Vamal Cahul privind anularea Deciziei de regularizare nr. 53 din 10.06.2016.

Se remite Curții Constituționale sesizarea reprezentantului reclamantului, avocatul Vladislav C. Roșca în vederea verificării constituționalității pct. 411-414 din Hotărârea Guvernului nr. 1140 din 02.11.2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, în sensul corespunderii cu prevederile art. 7, art. 46 și art. 102 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova.

Se suspendă procesul civil la cererea de chemare în judecată înaintată de Î.C.S., „Danube Logistics” S.R.L. către Biroul Vamal Cahul privind anularea Deciziei de regularizare nr. 53 din 10.06.2016, pînă la data emiterii hotărîrii în ordinea jurisdicției constituționale.

Încheierea separat nu este susceptibilă de atac.

**Președintele ședinței,
Judecătorul**

Bușuleac Mihail

EFRIM ROȘCA ASOCIAȚII

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
str: Alexandru Lăpușneanu, nr. 28, MD-2004,
mun. Chișinău, Republica Moldova

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

*depusă în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din
Constituția Republicii Moldova*

I. AUTORUL SESIZĂRII

- 1. Nume, prenume/denumire:** Vladislav C. ROȘCA, B.A.A. „Efrim, Roșca și Asociații”
- 2. Funcția:** avocat, apărătorul apelantei I.C.S. „Danube Logistics” S.R.L., în cauza nr. 02-3a-3976-22022016
- 3. Adresa:** str. București, nr. 72, MD-2012, mun. Chișinău, Republica Moldova
- 4. Tel./fax, e-mail:** tel.069188041, fax 022 238303, e-mail: vlad.rosca@era.md

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare verificarea constituționalității prevederilor pct. 411 - 414 din Hotărârea Guvernului nr. 1140 din 2 noiembrie 2005, în sensul corespunderii cu prevederile art. 7 și art. 102 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

III. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATE DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

În procedura Judecătoriei Cahul se află spre examinare în fond cauza civilă Î.C.S. „Danube Logistics” S.R.L. vs. Serviciul Vamal. În speță, reclamanta solicită anularea Deciziei de regularizare nr. 53 din 10 iunie 2016, emisă de Biroul Vamal Cahul (în continuare – *Decizia de regularizare*), ca fiind ilegală.

Prin Decizia de regularizare, Biroul Vamal Cahul a constatat declararea incorectă a motorinei destinate navelor gestionare pe parcursul anilor 2012-2015 de către Î.C.S. „Danube Logistics” S.R.L. și a calculat obligații vamale în sarcina Î.C.S. „Danube Logistics” S.R.L. în mărime de totală 3 315 673,86 lei și majorare de întârziere (penalitate) în sumă totală de 772 285,31 lei. Unul din temeiurile legale ale deciziei de regularizare au fost prevederile pct. 414 din Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1140 din 2 noiembrie 2005 „Pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova” (în continuare - *Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova*).

Decizia de regularizare a Biroului Vamal Cahul a venit să fundamenteze noua practică de aplicare a prevederilor pct. pct. 411 - 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, prin oferirea unei noi interpretări noțiunii „navă autohtonă”. Astfel, mai multe declarații, depuse anterior lui iulie 2015, întocmite exact în același mod ca cele depuse în perioada anilor 2012-2015 (care, de fapt, au constituit obiect al Deciziei de regularizare), au fost acceptate și validate de Serviciul Vamal la momentul depunerii lor.

Ulterior procedurii prealabile, rămânând încredințați în caracterul ilegal al Deciziei de regularizare, am contestat-o în instanța de judecată în procedura contenciosului administrativ.

Până în iulie 2015, când a avut loc anularea primei declarații de export - Declarația din 30 iulie 2015, de către Biroul Vamal Cahul, pe motivul neaplicării corecte a prevederilor pct. 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, prin *navă autohtonă*, atât declarantul, cât și, în primul rând, organul vamal aveau în vedere *nava a cărui proprietar este o persoană fizică sau juridică rezidentă a Republicii Moldova*, și, în nici un caz, nava care poartă pavilionul Republicii Moldova. Fapt pentru care, anterior, până la 30 iulie 2015 [în condițiile în care proprietar al navei vizate de declarația anulată este o persoană juridică a Statelor Unite ale Americii (fapt confirmat prin datele înscrise în Registrul de stat al navelor al Republicii Moldova) care oferă servicii de navlosire agentului economic din Republica Moldova, iar nava se află sub pavilionul Republicii Moldova], **organul vamal a recunoscut ca valabile și a acceptat declarațiile de export depuse până la acea dată [perioada 2012-2015] în mod absolut similar Declarației din 30 iulie 2015.** În virtutea practicii existente, depunerea declarațiilor în perioada 2012-2015 s-a realizat cu respectarea prevederilor pct. 411- 413 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, așa cum erau ele interpretate de organul vamal în acel interval de timp.

Totuși, după cum menționam mai sus - **în lipsa vreunor modificări ale legislației în domeniu sau ale vreunei interpretări oficiale ale normelor indicate**, pârâtul, odată cu anularea Declarației din 30 iulie 2015, a impus **subit o nouă practică de aplicare a prevederilor pct. 411 – 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova**, interpretând termenul „navă autohtonă” ca *navă aflată sub pavilionul Republicii Moldova*, indiferent de cetățenia proprietarului navei. Ulterior, Biroul Vamal Cahul a recurs la procedura de control ulterior, al cărei rezultat a fost emiterea Procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale și a Deciziei de regularizare, prin care Biroul Vamal Cahul a extins interpretarea sa arbitrară a noțiunii de „navă autohtonă”, aplicând-o retroactiv

În cererea de chemare în judecată, am invocat, în principal, inconsecvența Biroului Vamal Cahul la aplicarea prevederilor Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal

al Republicii Moldova, cât și neclaritatea pct. 411 – 414 din regulamentul numit, precum și necorespunderea acestora cadrului normativ primar, adică - Codului vamal al Republicii Moldova nr. 1149 din 20 iulie 2000, Codului navigației maritime comerciale al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 599 din 30 septembrie 1999, Legii nr. 176 din 12 iulie 2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova. Or, începând cu iulie 2015, cât și ulterior prin emiterea Deciziei de regularizare, Serviciul Vamal a generat o **practică arbitrară, absolut inadecvată și nejustificată**.

IV. EXPUNEREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTEI AFIRMAȚII

1.

1.1. În speță, în mod evident, a avut loc încălcarea garanției accesibilității și previzibilității normei juridice, întrucât, reclamanta/apelanta a fost impusă la proceduri și cheltuieli suplimentare nejustificate în baza unui act se sprijină pe un temei juridic (pct. 414 din Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova) care reglementează într-o manieră neclară, neconformă ipoteza prevederilor legislative primare (legilor din domeniu), terminologia lăsând loc de interpretări discreționare. Terminologia de specialitate utilizată în aceste prevederi nu este nici definită, nici utilizată în repertoriul normativ național (primar sau secundar), precum nici în cel internațional. În aceste condiții nici prevederea încălcarea căreia a fost invocată, nici celelalte norme din capitolul respectiv – cele de la pct. 411 - 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, nu reușesc să organizeze aplicarea adecvată a normelor primare lor, în cazul dat a celor din Codul vamal al Republicii Moldova, acesta fiind, de fapt, rostul normelor unei hotărâri a Guvernului, conform art. 102 alin. (2) din Constituție.

1.2. Activitatea de legiferare presupune că reglementarea relațiilor sociale prin lege, cât și prin celelalte categorii de acte normative se realizează cu respectarea principiilor generale de legiferare proprii sistemului dreptului național, Constituția consacrand, în art. 7, principiul constituțional al supremației acesteia. Autoritățile cu competențe normative au obligația conformării prevederilor constituționale, legale și principiilor de drept atunci, când elaborează acte normative, precum și asigurarea calității legii, în sens larg. Calitatea legii, în sens larg, presupune ca, în procesul de elaborare a actelor normative, să fie îndeplinite două condiții: accesibilitatea și previzibilitatea. Cele două noțiuni sunt utilizate, atât în cadrul controlului de convenționalitate exercitat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare - CtEDO), cât și în cadrul controlului de constituționalitate exercitat de către Curtea Constituțională, aceasta din urmă făcând trimitere, în repetate cazuri, la jurisprudența CtEDO.

1.3. Revenind la prevederile cu referire la care se solicită verificarea constituționalității, relevăm că dovadă a neconcordanței pct. 411 – 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova cu actele legislative primare în domeniu este faptul că, noțiunea „navă autohtonă” nu este definită de aceste acte legislative, precum nici de alte legi naționale, cât nici de actele internaționale, care reglementează domeniul naval.

Un alt termen care lasă loc de interpretări subiective și arbitrară, și care este utilizat de normele de la pct. 411 – 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova este cel de „navă străină”.

Punem în evidență că, nici Codul navigației maritime comerciale al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 599 din 30 septembrie 1999, nici Legea nr. 176 din 12 iulie 2013 privind transportul

naval intern al Republicii Moldova, dar nici Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149 din 20 iulie 2000, precum nici un alt instrument internațional **nu reglementează, mai mult chiar – nu utilizează, noțiunea de „navă autohtonă”.**

Cât despre termenul „navă străină” – acesta este utilizat într-o singură normă dintr-un singur act legislativ național - Codului navigației maritime comerciale al Republicii Moldova – art. 86 – „Nu poate fi sechestrată în temeiul unor revendicări patrimoniale nava străină utilizată exclusiv în serviciul statului, cu excepțiile prevăzute în Codul de procedură civilă al Republicii Moldova”. Acest termen, de asemenea, nu este definit și nu este clar care este sensul pe care a intenționat Legiuitorul să i-l acorde.

În lipsa unor prevederi clare care ar fi definit conceptul de „navă autohtonă” și „navă străină”, constatăm că aplicarea practică a prevederilor pct. 411 - 413 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova se face în baza interpretărilor realizate de funcționarii competenți cu aplicarea lor, interpretări care se efectuează în mod unilateral, în limita nivelului personal de cunoștințe și bună-credință, respectiv, cu sau fără respectarea principiului reglementat de art. 6¹ din CV al RM, conform căruia „toate îndoielele apărute la aplicarea legislației vamale se vor interpreta în favoarea plătitorului vamal”. În consecință, **practica arbitrară scoate în evidență odată în plus caracterul lacunar al conceptelor folosite - „navă autohtonă” și „navă străină”.**

1.4. Odată cu noua interpretare dată de pârât prevederilor pct. 411 - 413 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, conform căreia prin „navă autohtonă” se are în vedere o navă sub pavilionul Republicii Moldova, iar livrarea proviziilor pe asemenea nave nu reprezintă exporturi – realizarea practică a prevederilor pct. 414, atunci când proprietar al navei este o persoană străină nerezidentă, devine imposibilă și absurdă din punct de vedere fiscal, dar și vamal.

Argumentul înaintat de Biroul Vamal Cahul pentru a motiva anularea Declarației din 30 iulie 2015 [atunci când, de fapt, a fost pusă în aplicare noua interpretare a termenului „navă autohtonă”] și susținerea Deciziei de regularizare, este că la aprovizionarea navelor sub pavilionul Republicii Moldova, nu ar exista un regim de export al proviziilor respective, dar o strămutare a acestora din teritoriul vamal al Republicii Moldova pe teritoriul vamal al Republicii Moldova (nava sub pavilion moldovenesc). Extinderea acestui argument al Serviciului Vamal ar însemna considerarea unor asemenea aprovizionări drept *livrări interne*, care sunt reglementate de Codul fiscal sub aspectul aplicării TVA la cotă standard și a documentării cu facturi fiscale. În conformitate cu art. 117 din Codul fiscal al Republicii Moldova „Subiectul impozabil care efectuează o livrare impozabilă pe teritoriul țării este obligat să emită cumpărătorului (beneficiarului) factura fiscală pe livrarea în cauză.”.

În primul rând, acest argument vine în contradicție cu prevederile Codului vamal și cu cele ale pct. 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, care rămân aplicabile situației și care prevăd că la aprovizionarea navelor implicate în trafic internațional, au loc exporturi de marfă, indiferent dacă este vorba de nave străine, sau de nave autohtone.

În conformitate cu art. 173 din Codul vamal al Republicii Moldova, „Mărfurile ... care trec frontiera vamală, ... sunt declarate organului vamal”. Declarația se face conform prevederilor art. 174 din Codul vamal al Republicii Moldova, prin depunerea unei declarații vamale.

Reieșind din prevederile art. 38 Cod vamal, dar și din pct. 10] al art. 93 din Codul fiscal al Republicii Moldova, scoaterea mărfurilor de pe teritoriul Republicii Moldova fără obligația de a le reintroduce, conform legislației vamale, presupune plasarea mărfurilor în regim vamal de export, cu depunerea, în general, a unei declarații vamale de export. Conform prevederilor pct. 414 din

Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, aprovizionarea navelor autohtone care efectuează curse în străinătate se face de către societățile cărora le aparțin, cu produse autohtone, în baza permisului vamal, fără depunerea declarației vamale de export. Această normă nu deviază de la regimul general de exportare a mărfurilor scoase de pe teritoriul Republicii Moldova, stabilind doar o excepție legată de documentare, în sensul că la aprovizionarea cu produse autohtone a navelor autohtone nu este necesară depunerea declarației vamale de export¹. În caz contrar, dacă ar fi fost vorba de livrări interne, nu ar fi fost nevoie nici de implicarea autorității vamale cu eliberarea permisului, și nici chiar de existența pct. 414, livrările realizându-se conform normelor generale pentru livrările interne.

Faptul că Legiuitorul a stabilit în situația examinată aplicarea regimului vamal *de export* înseamnă, prin definiție, că este vorba despre scoaterea mărfurilor respective de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, indiferent cărui subiect i se livrează acestea (unei persoane a Republicii Moldova sau unei persoane străine) (a se vedea în acest sens, definiția exportului din art. 38 Cod vamal, menționat mai sus).

1.5. Noua interpretare oferită de organul vamal pentru pct. 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, generează și **aplicarea eronată, în sensul legislației vamale naționale, a termenului „teritoriu”**, căruia i se oferă o interpretare extensivă nejustificată, în pofida faptului că acesta este strict reglementat de art. 4 al Codului vamal al Republicii Moldova.

Un studiu al legislației relevă că extinderea conceptului de „teritoriu” al unui stat, în sensul legislației vamale, la navele sub pavilionul aceluși stat este complet eronată. Pavilionul unei nave reprezintă o regulă conflictuală de drept internațional privat – **deci, nu de drept vamal, care aparține dreptului public** – prin care se stabilește regimul navei sau legea aplicabilă în anumite situații care pot apărea la bordul navei (a se vedea în acest sens Codul navigației maritime comerciale al Republicii Moldova și art. 1603 din Cartea V a Codului civil).

Stabilirea limitelor teritoriului vamal al Moldovei nu recurge în nici un fel la conceptul de pavilion al navelor. Conform noțiunii de la art. 4 din Codul vamal al Republicii Moldova, teritoriul vamal al Republicii Moldova reprezintă un teritoriu vamal unic ce include teritoriul terestru, apele interioare, apele teritoriale și spațiul aerian de deasupra acestora, nu și mijloacele de transport, chiar dacă se află sub pavilion al Republicii Moldova. Astfel, prevederile Codului fiscal care definesc livrări impozabile pe teritoriul țării sunt *ab initio* inaplicabile situației examinate.

1.6. Drept urmare, interpretarea dată de pârât prevederilor pct. 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova este una contrară însăși normelor interpretate. Interpretarea adoptată de pârât în iulie 2015, cât și ulterior - la emiterea Deciziei de regularizare, duce la apariția unor situații stranie, în care (1) livrarea mărfurilor autohtone unui subiect străin [proprietarului navei considerate autohtonă de pârât în virtutea criteriului pavilionului], trebuie să fie tratată (în opinia pârâtului), drept o livrare impozabilă internă cu aplicarea efectelor fiscale ale unei livrări interne (d.e. livrarea mărfurilor cu aplicarea TVA la cota standard), mărfurile nefiind considerate a părăsi teritoriul Republicii Moldova, dar, totodată, (2) conform normelor relevante aplicabile, livrarea are loc în regim de export.

---

¹ Aceasta nu este o situație neobișnuită sau singulară în dreptul vamal. A se vedea în acest sens articolele 41¹ și 91 Cod vamal, precum și prevederile art. 7 (3) și (3¹) din Legea nr. 440 din 27 iulie 2001 cu privire la zonele economice libere, sau declararea verbală sau prin acțiune reglementată de Legea nr. 1569 din 20 decembrie 2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice.

Nedefinirea în legislația națională a noțiunilor „navă autohtonă” și „navă străină” importă normelor de la pct. 411- 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova un caracter lacunar, care împiedică aplicarea uniformă a acestora, lasă loc de interpretări arbitrare și practici abuzive ale organului vamal la aplicarea lor. Pentru situația navelor sub pavilionul Republicii Moldova, dar ai căror proprietari sunt persoane nerezidente, interpretările organului vamal generează chiar anularea efectelor normelor respective fapt ce contravine și normelor Codului vamal.

1.7. Conform prevederilor art. 102 alin. [2] din Constituția Republicii Moldova, **hotărârile Guvernului se adoptă „pentru organizarea executării legii”**. Hotărârile Guvernului sunt acte subsecvente legii, se emit în scopul concretizării, executării corecte și efective a acesteia, normele cuprinse în hotărâri nu pot avea caracter primar, nu pot schimba cadrul stabilit prin actul legislativ, executivul neavând competență normativă primară². În speță, însă, normele de la pct. 411 – 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, elaborate în vederea executării/implementării normelor primare, instituie noțiuni noi, care nu sunt cunoscute de actele legislative corespunzătoare și care nu sunt reglementate nici de actul normativ prin care sunt instituite, generând, astfel, interpretări arbitrare și practici neuniforme. Acest fapt înseamnă, de fapt, **încălcarea principiului securității raporturilor juridice**.

1.8. Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea, câtorva exigențe, una dintre principalele fiind aplicabilitatea și previzibilitatea legii. În cazul prevederilor pct. 411 – 414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, constatăm cu lejeritate că nu este respectată nici una dintre aceste exigențe.

Previzibilitatea legii se referă la modul de receptare a conținutului actelor normative de către societate, în sensul de înțelegere a acestora. Norma juridică trebuie să fie clară, inteligibilă, întrucât cei cărora li se adresează trebuie nu doar să fie informați în avans asupra consecințelor actelor și faptelor lor, ci să și înțeleagă consecințele legale ale acestora. În caz contrar, principiul *nemo censetur ignorare legem*³ nu ar mai putea fi aplicat, ceea ce ar avea grave consecințe asupra securității raporturilor sociale, a existenței societății în general. Ceea ce, de fapt, și s-a întâmplat în situația din speță.

În context sunt relevante prevederile alin. [2] – [7] ale art. 46 din Legea nr. 317 din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale. Aceste prevederi impun textului normativ condiția clarității, a excluderii oricărui echivoc. Terminologia de specialitate poate fi utilizată numai dacă este consacrată în domeniul de activitate la care se referă reglementarea. În limbajul normativ aceleași noțiuni nu trebuie să exprime termeni/concepte diferite, iar dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context urmează să se stabilească prin actul normativ ce

² HCC nr. 7 din 11.02.1999 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 93-XIV din 15.07. 1998 și a Hotărârii Guvernului nr. 947 din 08.09.1998, MO nr. 19 din 25.02.1999; HCC nr. 14 din 18.03.1999 cu privire la interpretarea unor dispoziții din art. 94 alin. [2] și art. 102 alin. [3] din Constituția Republicii Moldova, MO nr. 31 din 01.04.1999; HCC nr. 18 din 21.12.2008 pentru controlul constituționalității unor prevederi din pct. 13 al Regulamentului cu privire la modul de stabilire și de plată a indemnizației viagere sportivilor de performanță, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1322 din 29.11.2007, MO nr. 195-196 din 31.10.2008; HCC nr. 22 din 18.12.2008 asupra excepției de neconstituționalitate a unei prevederi din pct. 9 alin. [1] al Regulamentului cu privire la detașarea salariaților întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 24.06.2002, MO nr. 1-2 din 13.01.2009 ș. a.

³ Necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu înlătură obligația persoanelor de a se conforma legii și de a răspunde pentru încălcarea ei

le instituie, în cadrul dispozițiilor generale sau într-o anexă expresă, și abia după aceasta devine obligatoriu pentru actele normative în aceeași materie.

1.9. Într-o bogată jurisprudență, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare - CtEDO) a subliniat importanța asigurării previzibilității legii, instituind și o serie de repere pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru asigurarea acestor exigențe. Astfel, în cauze precum *Sunday Times c. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord*, 1979, *Rekvényi c. Ungariei*, 1999, *Rotaru c. României*, 2000, *Damman c. Elveției*, 2005, CtEDO a subliniat că „nu poate fi considerată «lege» decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și regleze conduita. Individul trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat”; „o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane – care, la nevoie poate apela la consultanță de specialitate – să își corecteze conduita”; „în special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice”.

În cauza *Arsenovici c. României* [Hotărârea din 7 februarie 2008, definitivă la 7 mai 2008] CtEDO a menționat că **principiul legalității presupune existența unor norme de drept intern suficient de accesibile, precise și previzibile în ceea ce privește aplicarea lor.**

Complementar, CtEDO a arătat ca „chiar și în condițiile în care legea este accesibilă și previzibilă”, ea trebuie să aprecieze dacă „modalitatea în care dreptul intern este interpretat și aplicat produce efecte conforme cu principiile Convenției”, dacă normele sunt „suficient de accesibile, precise și previzibile în aplicarea lor”.

1.10. Suplimentar, menționăm că, Curtea Constituțională a Republicii Moldova are deja practica declarării unor norme neconstituționale din motivul termenilor neclari, utilizați în textul acestora. Exemple de astfel de hotărâri sunt: Hotărârea nr. 28 din 14 decembrie 2010 pentru controlul constituționalității prevederilor art.22 alin.(1) lit. b) din Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995 „Cu privire la statutul judecătorului” în redacția Legii nr.247-XVI din 21 iulie 2006 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”, Hotărârea nr. 3 din 9 februarie 2012 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 163 din 22 iulie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative [Sesizarea nr. 30a/2011] etc. Chiar dacă aceste hotărâri vizează norme legislative din alte domenii de reglementare, principiul după care a acționat curtea este același, lipsa de claritate și previzibilitate a normelor juridice fiind deficiențe pentru normele juridice respective, invocate de Curtea Constituțională și, respectiv, temeiuri de declarare a neconstituționalității.

1.11. Astfel, lipsa clarității și previzibilității reglementărilor normative de la pct. 411-414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova contravine direct principiului securității raporturilor juridice, precum și contravine prevederii art. 102 alin. [2] din Constituția republicii Moldova, ceea ce în consecință exclude orice posibilitate de exercitare în siguranță a drepturilor subiecților raporturilor juridice reglementate de normele indicate.

Neclaritatea și imprevizibilitatea normelor contestate sunt demonstrate implicit de practica neuniformă, discreționară chiar, a Serviciului Vamal la aplicarea acestora. În consecință aceste prevederi normative aprobate prin hotărâre a Guvernului nu reușesc să corespundă rolului unui astfel de act normativ declarat de Constituția Republicii Moldova.

2. Prevederi relevante din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. [1] lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova:

În baza hotărârii menționate supra, Curtea Constituțională a hotărât:

1. În sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;
- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;
- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;
- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

[1] obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

[2] excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

[3] prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

[4] nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

2. Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

3. Prevederi relevante din **Constituția Republicii Moldova adoptată la 29 iulie 1994:**

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 102

Actele Guvernului

[1] Guvernul adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții.

[2] **Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor.**

[3] Ordonanțele se emit în condițiile articolului 1062.

[4] Hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern se semnează de Prim-ministru, se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii lor în executare și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Nepublicarea atrage inexistența hotărârii sau ordonanței.

[5] Dispozițiile se emit de Prim-ministru pentru organizarea activității interne a Guvernului.

Articolul 16

Egalitatea

- [1] Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
- [2] Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

- [1] Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
- [2] Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 135

Atribuțiile

- [1] Curtea Constituțională:
- a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
  - b) interpretează Constituția;
  - c) se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;
  - d) confirmă rezultatele referendumurilor republicane;
  - e) confirmă rezultatele alegerii Parlamentului și a Președintelui Republicii Moldova;
  - f) constată circumstanțele care justifică dizolvarea Parlamentului, demiterea Președintelui Republicii Moldova sau interimatul funcției de Președinte, precum și imposibilitatea Președintelui Republicii Moldova de a-și exercita atribuțiile mai mult de 60 de zile;
  - g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;
  - h) hotărăște asupra chestiunilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid.
- [2] Curtea Constituțională își desfășoară activitatea din inițiativa subiecților prevăzuți de Legea cu privire la Curtea Constituțională.

4. Prevederi relevante din Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149 din 20 iulie 2000:

Articolul 4.

Teritoriul vamal și frontiera vamală a Republicii Moldova

- [1] Teritoriul Republicii Moldova reprezintă un teritoriu vamal unic ce include teritoriul terestru, apele interioare, apele teritoriale și spațiul aerian de deasupra acestora.
- [2] Pe teritoriul Republicii Moldova se pot afla zone libere și antrepozite vamale. Zonele libere și antrepozitele vamale sunt parte a teritoriului vamal al Republicii Moldova (denumit în continuare teritoriu vamal), în care se aplică regimul vamal respectiv.
- [3] Frontiera de stat a Republicii Moldova, perimetrul antrepozitelor vamale constituie frontiera vamală a Republicii Moldova (denumită în continuare frontieră vamală).

Articolul 6¹.

Apărarea drepturilor și intereselor persoanelor

Apărarea drepturilor și intereselor plătitorilor vamali se face pe cale judiciară sau pe alte căi prevăzute de prezentul cod și de alte acte normative. Toate îndoielile apărute la aplicarea legislației vamale se vor interpreta în favoarea plătitorului vamal.

Articolul 38.

Dispoziții generale

[1] Exportul este un regim vamal în care mărfurile sunt scoase de pe teritoriul vamal fără obligația reintroducerii lor pe acest teritoriu.

Articolul 173.

Declararea mărfurilor și mijloacelor de transport

Mărfurile și mijloacele de transport care trec frontiera vamală, mărfurile și mijloacele de transport a căror destinație vamală se modifică, alte mărfuri și mijloace de transport în cazurile stabilite în condițiile legii sunt declarate organului vamal.

5. Prevederi relevante din Codul fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997:

Articolul 93.

Noțiuni generale

În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noțiuni:

[...]

10) Export de mărfuri - scoaterea mărfurilor de pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu legislația vamală.

6. Prevederi relevante din Legea nr. 317 din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale:

Articolul 2.

Actul normativ

În sensul prezentei legi, act normativ este actul juridic, emis de Guvern și de alte autorități ale administrației publice centrale și locale în temeiul normelor constituționale și legale, care stabilește reguli obligatorii de aplicare repetată la un număr nedeterminat de situații identice.

Articolul 5.

Condițiile generale obligatorii pe care trebuie să le întrunească actul normativ

[1] Actul normativ trebuie să se integreze organic în sistemul legislației, scop în care:

- a) proiectul său trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel, cu care se află în conexiune, cu prevederile legislației comunitare precum și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;
- b) proiectul de act normativ întocmit pe baza unui act de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin acel act și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.

[...]

[6] Apărarea drepturilor, libertăților, intereselor legitime ale cetățenilor, egalitatea și echitatea socială, precum și compatibilitatea cu legislația comunitară constituie o condiție obligatorie a oricărui act normativ.

[...]

[7] Actul normativ trebuie să întrunească condițiile legalității, accesibilității, preciziei și, o dată intrat în vigoare, este executoriu și opozabil tuturor subiecților de drept. [...].

Articolul 46.

Limbajul și expresia juridică

[...]

[2] Conținutul proiectului se expune în limbă simplă, *clară și concisă, pentru a se exclude orice echivoc*, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie. Nu se admite folosirea arhaismelor și regionalismelor. Textul punctelor trebuie să aibă un caracter dispozitiv, să prezinte norma instituită fără explicații sau justificări.

[...]

[4] Se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, în conformitate cu terminologia juridică. Dacă un termen este polisemantic, sensul în care este folosit trebuie să decurgă cu claritate din text.

[5] Termenii de specialitate pot fi utilizați numai dacă sunt consacrați în domeniul de activitate la care se referă reglementarea.

[6] În limbajul normativ aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceiași termeni.

[7] Dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește prin actul normativ ce le instituie, în cadrul dispozițiilor generale sau într-o anexă expresă, și devine obligatoriu pentru actele normative în aceeași materie. [...].

V. EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI:

Având în vedere că:

- obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție
- sunt norme ale unui act normativ – pct. pct. 411-414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1140 din 2 noiembrie 2005;
- până în prezent o hotărâre a Curții Constituționale privind examinarea constituționalității pct. pct. 411-414 din Hotărârea Guvernului nr. 1140 din 2 noiembrie 2005 nu există;
- prevederile pct. pct. 411-414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova vizează direct solicitările din cererea de chemare în judecată, care se află în procedura Judecătoriei Hâncești;
- subsemnatul, Vladislav C. ROȘCA, avocat, reprezintă interesele reclamantei/apelantei Î.C.S. „Danube Logistics” S.R.L. în cauza civilă nr. 15-3-2329-18072016,

Prin prezenta sesizare, solicit Curții Constituționale recunoașterea neconstituționalității termenilor „navă autohtonă” și „navă străină” din textul normelor pct. pct. 411-414 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, fiind contrare prevederilor art. 7 și 102 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

VI. DOCUMENTE ANEXATE

1. Copia certificată a mandatului.

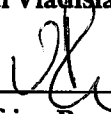
2. Copia certificată a cererii de chemare în judecată.
3. Copia certificată a Deciziei de regularizare.

VII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Cu înaltă considerațiune,

avocatul Vladislav C. ROȘCA

B.A.A. „Efrim, Roșca și Asociații”

Locul: mun. Chișinău

Data: 17 martie 2017